

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

VITA || D. MARIÆ VIR-||GINIS DEIQVE GE-||NITRICIS.||

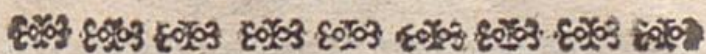
Goppelsrieder, Andreas

Ingolstadii, 1592

VD16 G 2663

Capvt. VI. De Annvntiatione B. Virginis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45013

CAPVT. VI.

DE ANNUNTIATIONE B. Virginis.

QVATOR vix dum men-
 ses ab egressu templi in sua,
 Virgo exegerat, cum ei
 soli sine comite, soli sine
 teste, vt habet Ambrosius, in conclau-
 illius, clauso ostiolo, sacris studijs vacā-
 ti, Angelus apparuit Is fuit Gabriel,
 qui, si nominis Etymon spectes, cum
 Proculo *a* Archiepiscopo Constanti-
 nopolitano, in Homilia quadam, assi-
 dente Nestorio Constantinopoli dicta,
 & cum Theophylacto, *b* DEVM & ho-
 minem recte significat; eum enim an-
 nuntiaturus venit, qui & DEVS erat, &
 carnem ex Virgine, quam salutauit, vt
 etiam homo esset, sumpturus erat. Se-
 cundum Hieronymum *c* vero & Ber-
 nardum *d* virtutem & fortitudinem
 Dei etiam significat, quia eum venturū
 annuntiauit, qui virtutum Dominus
 est & potens in prælio.

Lib. 2. de Virg.

a In Synod. Ephes.

b In 1. Lucæ.

c Lib. de Nom. Hebr. d Homil. de laud. Virg.

E Hic

VI

a Lib. de
Spiritu S.
b Serm. 14.
in Natal.
Domini,
3. p. q. 30
ed. 2.

c Serm. 14.
de Natiuit.

Hic Gabriel DEI pronubus, iuxta D. Ambrosium *a* & D. Augustin. *b* Archangelus, & quando (vt D. Thomas sensit) multis sui ordinis collegis imperat ac praesidet, summus in eo ordine est. Apparuit vero illi non secundam species imaginarias, sed in vera aspectabiliq; viri figura & forma, & vt D. Augustinus ait, *c* facie rutilante, veste coruscante, incesso mirabili.

Idem Gabriel, suae vt legationis initium faceret, singulari eam honorificentiae priuilegio his verbis: **AUE GRATIA PLENA, DOMINVS TECVM, BENEDICTA TV IN MULIERIBVS**, insolita ratione salutat attentamque adeo & defixam eius mentem ad tantae rei mysterijque considerationem facit.

Hic porro Grammatici malae fidei diem dicunt antiquo Interpreti, & graeca illa $\chi\alpha\iota\rho\epsilon\ \kappa\epsilon\chi\alpha\rho\iota\tau\omega\mu\acute{\epsilon}\nu\eta$, parum fideliter his latinis: Aue gratia plena; conqueruntur esse reddita. Quid ita vero? Quia $\kappa\epsilon\chi\alpha\rho\iota\tau\omega\mu\acute{\epsilon}\nu\eta$ gratificatam seu gratam factam, non gratia plenam signifi-

significat. Primum quod dicunt facile
damus. Neque id fugit Interpretem
nostrum, vt proinde his monitoribus
& Doctoribus minime egerit. Sen-
tentiam enim illam, ad Ephes. i. ἐχαρί-
τωσε μᾶς ἐν τῷ ἡγαπημένῳ, ita
vertit: Gratificauit nos in dilecto. Si
sciuit χαρίτῳ esse gratificare seu gra-
tum facere, proculdubio sciuit etiam
passiuum eius χαρίτῳσθαι gratifica-
ri seu gratum fieri, & quod hinc sequi-
tur, κεχαρίτωμένην esse gratificatam
seu gratam factam. Cur ergo isti λα-
βροὶ παγγλωσσία κόρακες ὡς ἄ-
κραντα γαζύοσι διὸς πρὸς ὀρνιθα
θεῖον?

Alterum quod dicunt, reijcimus vt
falsum, imo asserimus rectissime & ap-
positissime Interpretem vocibus illis:
GRATIA PLENA: Græcam dictionē
expressisse: Gratificamur enim à DEO
per gratiæ infusionem; & quo quis ma-
iorem accipit gratiam, eo magis grati-
ficatus & consequenter eò plenior est
gratia; Cum igitur D. Virgo super om-

nes mortales gratificata fuerit, id enim dignitas officij Matris DEI, ad quod ab æterno destinata erat, exigebat, sequitur quod omnibus alijs hominibus, imo & Angelis, plenior gratia fuerit. Iure igitur Interpres noster, respiciens ad causam huius gratificationis, posita causa loco effectus, vel potius vocabulo causæ loco vocabuli effectus, *κεχαριτωμένη*, plenam gratia vertit, quia per plenitudinem gratiæ tanquã per causam *κεχαριτωμένη* & gratificata Deipara fuit. Quis autem nescit causas per effecta & ipsa effecta per causas tropo satis trito & noto describi & intelligi solere? Quod mirum est istos grammatices tam studiosos non aduertisse: Sed nolunt videlicet, gratia plenam, cum Antiquitate; quæ sola ad hanc tuendam Interpretationem nobis sufficere deberet; gratificatam, vel quod minus adhuc aptum est, gratiosam volunt; vt suum illud de favore DEI externo, & iustitia imputatiua falsum dogma melius velent Nam si quis D. Virginem plenam gratia celebrari audiat,

audiat, statim aliquid intra & non extra Virginem mente & cogitatione efformat; quam notionem vox illa altera tam distincte animo nequaquam subijcit, ac proinde fraudi hæreticorū aptior est.

Scimus alios quoque plenos gratia dici, neq; tamen quoad gratiæ magnitudinem cum hac nostra Virgine comparari posse. Plenitudinum enim vna est plenior altera, vt recte dixit D. Thomas. 3. p. q. 7. a. 10. secundum quod aliquis diuinitus præordinatus est ad altiore vel inferiore statum. Nam & mare plenum est aqua & fluuius & fons. At quis nesciat quantum mare excedat copia & abundantia aquarum fluuium vel fontem? Eodem modo sanctus Stephanus act. 6. dicitur plenus fide & Spiritu sancto, id est, donis sancti Spiritus, inter quæ haud postremum est gratia sanctificans. Et paulo post in eodem cap. secundum vulgatam editionem, appellatur plenus gratia & fortitudine, licet in græco textu sit: *πλήρης πίστεως*, id est plenus fide. Verū

E 3 ple-

plenitudo hæc gratiæ in Stephano tāto minor fuit, quā in B. Virgine, quanto minor & inferior est Diaconus Matre Dei, & dignitas Diaconi dignitate Matris Dei. Quæ Mariæ peculiaris plenitudo gratiæ, satis ab ipso quoque Angelo expressa est verbis illis amplissimis: Dominus tecum. Et, benedicta tu in mulieribus. Hæc enim quid aliud significant quam summam gratiæ plenitudinem, qua D. Virgo perfusa fuit? Quid quod Franciscus Turrianus in Epist. de peccato originali, ex ista ipsa Angeli salutatione & gratiæ plenitudine non improbabiler colligit immaculatam D. Virginis conceptionem? Nam si Euangelista Lucas Virginem κεχαριτωμένην, id est, gratia plenā ab alijs qui secundū scripturā dicuntur & sunt κεχαριτωμένοι, id est, gratia pleni tanquam excellentius gratia plenam distinguere voluisset, idq; vis Angelicæ salutationis postulasset, omnino articulum participio addidisset, vt regula grammaticæ constructionis requirebat, quam non ignorabat Lucas. Sed

Sed quia sic erat Virgo κεχαριστωμένη, id est, gratia plena, ut nunquam ea caruisset, eratq; sola ac singularis quæ nunquam peccauerat, non erat ab alijs gratia plenis distinguenda, nec apponendus articulus participio, quia participium sine articulo τὸ μοναδικόν, id est, singulare significat, ut tradit Apollonius qui ante mille quadringentos annos floruit lib. i. de syntaxi cap. 27. & 28.

Idem ex illis verbis colligitur: Benedicta tu in mulieribus. Sunt quidem & dicuntur in nouo testamento benedicti omnes, qui Christi participes facti remissionem peccatorum consecuti sunt. In remissione enim peccatorum consistere imprimis hanc benedictionem colligitur ex Isaia cap. 27. propterea auferetur iniquitas Iacob: Et hæc est benedictio eius, cum abstulero eius peccatum.

Quod si Virginem hoc modo benedictam Angelus vocasset, & eam Lucas Euangelista secundum vim salutationis Angelicæ, ab alijs eodem modo, licet

41 VITAE VIRGINIS

non æqualiter benedictis, tanquam magis benedictam distinguere voluisset, articulum plane hic quoque apposuisset, sermone ad usum articuli accommodato: Sed quia sola erat Virgo alio modo benedicta, scilicet nulla antegressa maledictione propter peccatum, quod remissione opus haberet, dixit simpliciter; εὐλογημένη σὺ.

Iam vero illud: Dominus tecum: cū positum sit inter illa duo: Gratia plena; &, Benedicta: quæ singulari modo Deiparæ conueniunt, consequens est, vt hoc quoque soli Virgini congruat. Vt enim sola fuit semper κεχαριτωμένη, id est, pulchra & gratia plena ac benedicta, nulla fœditate aut inimicitia aut maledictione antegressa, sic cum ea fuit semper Dominus ab ipso puncto conceptionis, id est, semper fuit in ea quod Domino placebat & gratum atq, acceptum erat.

Quæ omnia ipsa etiam Virgo satis confirmat. Nisi enim nouum & inauditum genus gratiæ & benedictionis ei nuntiatum esset, non fuisset causa, cur
saluta-

salutationem Angeli tantopere miraretur: Nam illud, Dominus tecum; non erat insolitum, vt patet in multis scripturæ locis. Neq; illud κεχαριτωμένη penitus erat insuetum; cum alij etiam sint & vere vocentur κεχαριτωμένοι, id est, gratia pleni. Sed & illud: εὐλογημένη σὺ; benedicta tu; iam antea David tribuerat Abigail vxori Nabal: Cur igitur turbata & mirata est? Quia intelligebat se solam plenam gratia, se solam benedictam; & cum se sola Dominum esse, nouo modo benedictionis, gratiæ, & præsentia diuinæ, eo scilicet in quo non fuisset antegressa maledictio, nec peccatum; nec alienatio à gratia; nec a Deo auersio; quæ benedictio soli Virgini obtigit. Quod ipsū ab Angelo quoque significatū est cum dixit: Ne timeas Maria inuenisti enim gratiam apud Deum, Græce χάριμ sine articulo; quia singularis erat gratia & soli Virgini data; cōceptam & natam esse sine peccato originali: sed de his fusius Turrianus, nos ad propositum reuertamur.

E s

Hæc

Hæc solito spèdidior Angeli apparitio, salutatioque laudes eas continens quas Virgo modestissima simul ac humillima non agnosceret, eam non nihil turbarunt. Et quoniam bonorum Angelorum est terrere initio, deinde solari, illam Gabriel nomine appellans, ne timeret non hortatur modo, sed & in apparitione & genere salutationis exquirendo occupatam adeoque sollicitam, omni illa cura liberat. Quod facit dum legationis suæ, cuius initium ab officio salutationis desumpserat, finem, quem antea illa etiã aliquo modo cognouerat, clarius exponit, tempus videlicet adesse, quo æterno DEI consilio Messias mundi que Redemptor Christus Iesus ex illa conciperetur & pareretur.

Et rectè, si quidem personam spectes, Annuntiatio hæc facta est, ut ita seruetur ordo diuinus, quo medijs Angelis diuina ad homines peruenire solent.

MARIA cui nihil erat charius pudicitia, nihil virginitate antiquius, quo modo, iuxta promissionẽ Angeli, Ma-

ter

ter
vot
per
gul
lijs
sed
dur
ipfi
M
uin
ma
rat,
ade
din
pos
I
Zac
dist
ynd
gno
nex
Ma
do
inq
pre
qui
nitu
mif

ter fieret, quæ Deo virginitatem suam voto dicasset, admiratur & admirando percunctatur. Quæ percunctatio si Augustino, Ambrosio, Bernardo, Bedæ aliisque credimus, non fuit dubitantis, sed quærentis & discere cupientis modum, quo res illa futura erat, quæ cum ipsius voto pugnare videbatur.

Malignantis igitur naturæ est Caluinus *a* cum Virginem non minus maligne, quam prius Zacharias fecerat, Dei potentiam restrinxisse, illudque adeo, quia cum communi naturæ ordine pugnat, iudicio ipsius fieri non posse, temerè asserit.

a In Com.
huius loci a-
pud Marlo-
ratum.

D. Augustinus *b* inter Mariam & Zachariam, quod ad fidem attinet, sic distinguit; Zacharias quando ait, vnde hoc sciam, vel per quid hoc cognoscam, qui sum adeo cum vxore senex: desperando dixit, nõ inquirendo: Maria vero cum interrogat: Quomodo fiet istud, quia virum nõ cognosco? inquirendo dixit, non desperando. Propterea illi (Zachariæ) dicitur tacebis, quia non credis; huic verò causa exponitur, quia dum interrogaret, de promissione non dubitavit.

b Lib. 16.
de ciuitat.
cap. 24.

Sar.

a In Euang-
de Annunciat.
at. B. Virg.

Lucæ cap. i.

Sarcerus *a* vero, quoniam animalem, infirmam, dubitantem, infidelem, & se verbo Dei, rationis & humanæ sapientiæ argumentis opponentem, illā fuisse, affirmat, irrationabile se pecus esse demonstrat. Quomodo enim illa, quæ gratia plena erat, & cum qua Deus singulari ratione, iuxta Angeli dictum, semper aderat, talis, qualem Sarcerus blasphemæ describit, esse potuit?

Interrogationi illi Virginis Angelus sic respondet, ut conceptum illum non viri coniunctione, sed Spiritus sancti opere virtutisque altissimi obumbratione procuratum iri significaret. Deinde id a Deo fieri posse exemplo Elizabethæ illius propinquæ, quæ senex & sterilis contra præscripta naturæ, Ioannem sexto abhinc mense concepit, aliqua ratione docet.

Et quando hæc omnia eo spectabant, ut Virginis assensus ad summum illud nobisq; maxime necessarium Dominicæ incarnationis mysterium perficiendum accederet, consensit, ancillam Domini ad omnia ea, ad quæ ipsa Angelus delectam esse dixisset, paratam se ostendit. Ora-

Orationem Virgo assentiens vix cō-
pleuit, & filium Dei patris, in vterum
suum infusum, atque hominem, diui-
nitate retenta, virginitate illæsa, matris
pudicitia salua, Spiritus sancti opere
factum, persensit.

Errarunt igitur Ethnici & Iudæi,
cum, vt Virgo pariat, stulte & perfide
fieri posse negauerunt. Exorbitarunt
etiam impuri Ebionitæ, Cerinthi-
ani, & Photiniani, vt D. Augustinus au-
tor est, *a* cum id factum fuisse infici-
ati sunt, adeoque Iosephum Christi ve-
rum parentem fecerunt, & Mariæ Vir-
ginitatem ante partum ademerunt.
Non longe ab illis, in gloriam Dei o-
mnipotentis blasphemi Centuriatores
b discedunt, cum eam corpore magis
quam animo & affectu Virginem fa-
ciunt.

Et quanquam illud sanctissimæ Tri-
nitati ratione aliqua adscribi possit,
proprie tamen personæ tertiæ in diui-
nis, hoc est, spiritui sancto attribuitur
propter summum Dei in nos amorem,
qui vel maxime in hoc incarnationis
mysterio elucet. Opera autem amoris
Spiritui

a Lib. de
Hæresibus
hæc. 8. 10. &
45.
Irenæus lib.
1. cap. 25. &
26.

b Cent. 1. l.
1. cap. 10.

47 VITA D. MARIAE

Spiritui sancto attribui, nemo nescit. Sic autem illud ei attribuitur, ut non propterea tamen recte ille Christi pater, vel illius Christus filius dici possit, quemadmodum recte D. Augustinus notavit. c

c Enchirid. cap. 10.

d Lib. 2. de Trin.

e Iren. lib. 3. cap. 4.

Tertull. de carne Christi.

Aug. her. 11.

f Ut patet ex colloq.

V V insmarrien.

g Epiphian. ser. 66. in Ep. Manichæi ad Marcellum August. her. 46

h August. hæres. 23.

Euseb lib. 5. hist. Eccles. cap. 13.

i Quos citat Caiet. in 3. p. q. 31. artic. 5.

Neque vero vel ex substantia Dei, ut horrendæ impietatis architectus Serapion, d vel ex substantia patris, ut Valentinus vere gentilis; e vel ex eius semine, ut Mennon Simonis Anabaptistarum Coryphæus insane docuerunt, f Christi corpus, Spiritus sanctus efformavit.

Corpus item illud, quod Spiritus sancti opere perfectum affirmavimus, neque secundum insanum Manetem phantasticum; neque iuxta Valentinum cœleste; neque iuxta Appellianam opinionem ex elementis compactum; sed ut Orthodoxi verissime docent, ex purissimo castissimoque D. Virginis sanguine, ad ampliorem digestionem, virtute eius generatiua, sine voluptatis aliquo æstu (obumbravit enim eam Spiritus sanctus) perducto, & non in cor (ut stulte nonnulli putarunt) sed

in lo
coag
C
ticip
cont
nari
uini
A
sub
bum
form
quo
nasti
verb
mni
secu
com
(no
& p
chet
deli
non
tur,
psit,
dit.
It
Christ
in Apo

in locum à natura constitutum coacto, coagmentatum fuit.

Corpori illi animam rationis participem tanquã formam infudit Deus, contra quam Ariani *k* & *l* Apollinaris, falso senserunt, existimantes diuinitatem eius formam extitisse.

Antequam autem propria ab illis subsistentia efflueret emanaretq; , verbum, non sensibile illud Angeli in aère formatum, quo locutus est B. Virgini, quod transijt, vt quidam quorũ Athanasius *m* meminit, arbitrabantur, sed verbum quod erat Deus, per quod omnia facta sunt, seu in diuinis persona secunda, naturam illam hypostatice, communicata propria personalitate (non vero plenitudine omnis Deitatis, & proprietatum essentialium, vt Eutychetis posthumi Brentius *n* & Schmidelinus *o* cum Symmistis *p* fingunt, non intelligentes, neque quæ loquuntur, neque de quibus affirmât) assumptit, incommunicabilemque reddidit.

Ita Spiritus sancti Beatæque Virginis

Christi. *p* Hunn. lib. de persona Christi. Selnecc. & Kennit.
in Apol. Concord, Gerlach. lib. de maiest. Christi.

k Ambros. lib. de incar. dom. sac. c. 7
 Euseb. li. 11. list. cap. 20.
 G. ego. Naz. ep. 1. ad Clodion.
 August. lib. de hæ. hæ. ref. 49.
 1. August. hæ. 55. &
 D. Thom. 3. p. q. 5. art. 3.
m In hom. in Euang. Misus est.
 n Brent. in Apolog. cõfess. V Vittemb. & lib. de maiestate Christi homi.
 o Schmidt in lib. Concord. & Theol. Tub. de hominis Christi maiestate & V Vittemb. nis de persona

q Lib. 3. c. 9
 r Theodo-
 ret. lib. 4.
 hæc. fab.
 B. Leo E. p.
 97
 f Damasc.
 hæc 99. Eu-
 thym. p. 2.
 panopæ tit.
 18.
 t Gr. gor.
 lib. 4. Ep. 32.
 Theodoret.
 lib. 4. hæc.
 fab. Cyril.
 Alex. I. Ep.
 2. ad Succes-
 sum & epi. ad
 Achat. & ep.
 ad Eulogiū.
 v Vide Au-
 gust. de fide
 ad Petrum,
 c. 18. f. x. Sy-
 nod act. 11.
 ex Ep. So-
 phr. appro-
 bata in a. 510.
 ne 13.
 Damasc. l. 3.
 de fide cap.
 12. & 20

nis opus (efficientis enim ille archite-
 ctique rationem habuit, sicut & illa
 materiam ad fœtum præparauit) fuit
 Christ⁹, hoc est, Deus & homō, seu ver-
 bi diuini persona vnica, vt in duabus
 naturis diuersis diuina & humana exi-
 stit, non quandoque quidem in hac,
 quandoque vero in illa, sed in vtraque
 natura indiuisibiliter & inseparabiliter
 manens hypostasis; tota huius & tota
 illius impartibiliter & plenissime, ait S.
 Damascenus q

Falso igitur vel Eutyches r vnā
 in Christo duntaxat naturam, & Mo-
 nothelitæ s vnā voluntatem ac in-
 tellectū, vel t Nestorius Christi homi-
 nis & Dei personas duas esse asseruit.

Opus porro hoc, cum eius, qui infi-
 nita præditus est virtute, præcipue exti-
 terit, quicquid Bucerus v contrarium
 sentiens, garriat, eodem temporis mo-
 mento numeris omnibus perfectum
 absolutumque fuit, hoc est, corpus nul-
 la temporis mora intercedente coagu-
 latum, tenui membrana vestitum, in-
 masculum formatum, rationali anima
 informatum, verbi diuinæ personæ,
 quæ

qu
 De
 cor
 Ver
 hal
 pri
 tur
 sic
 mu
 lice
 fui
 tus
 cur
 fun
 filij
 Vir
 que
 tur
 ver
 D.
 cet
 ort
 cen
 Vi
 eni

quæ in principio apud Deum adeoque Deus erat, arctissime seu hypostatice coniunctum copulatumque fuit, sicq; Verbum caro factum in utero clausum habitavit in nobis.

Ex hætenus dictis sequitur Mariam primo in hac conceptione veram naturalemque hominis matrem fuisse; tunc sic matrem hominis eam fuisse, ut simul etiam Virgo esset; tertio, repugnet licet Nestorius, x matrem etiam Dei fuisse, Dei non patris, Dei non Spiritus sancti (quemadmodum Sabellius cum essentia in diuinis hypostasim confundens desipuisse conuincitur) sed Dei filij solius. Illius enim mater fuit, quod Virgo concepit; id autem concepit, quod in instanti conceptionis fuit natura concepta, cuiusmodi est solum verbum seu filius Dei.

Audiamus Damascenum, qui, quod D. Virgo sit Dei genitrix præclare docet aduersus Nestorianos lib. 3. de fide orthodox. cap. 12. *Dei autem genitricem, inquit, proprie ac vere sanctam Virginem prædicamus. Quemadmodum enim verus Deus est, qui ex ipsa natus*

F

est;

x In expos.
fidei quæ ha-
beur tomo
vlt. operum
Cyrilli.

SI VITA D. MARIAE

est; ita vera Dei Mater, quae verum Deum ex se incarnatum genuit. Et infra Merito ac vere sanctam Mariam Dei genitricem appellamus. Hoc enim nomen totum Humanitatis assumptae mysterium astruit. Nam si Dei Mater est ea quae genuit, profecto Deus est, qui ex ipsa genitus est: Profecto etiam homo. Nam qui fieri potuisset, ut Deus qui aeternum omne antecedit, ex muliere nasceretur, nisi homo exstiteret? Qui enim hominis filius est, homo etiam ipse sit necesse est, quod si ille ipse, qui ex muliere natus est, Deus est, unus nimirum atque idem est, qui, quantum ad diuinam principijque expertem essentiam attinet, ex Deo patre genitus est, et qui extremis temporibus secundum eam substantiam, quae initium habuit, temporique subiecta est, hoc est, humanam, ex Virgine natus est. Et sermon. i. de Natiuitate D. Virginis ait; Pudore afficiatur Nestorius, ac manum ori imponat. Puer hic Deus est; quo nam igitur modo ea Dei genitrix non sit, quae peperit? Si quis Virginem sanctam Dei genitricem non confitetur, a Deitate remotus est.

Quod

Quod autem loco supra notato D. Damascenus ait, B. Virginem non debere dici Christiparam, id factum est odio Nestorij Hæretici, qui hac voce suam hæresin velabat. *Christiparam sanctam Virginem neutiquā dicimus, inquit Damascenus, propterea quod ad tollendum Deiparæ vocabulum nefarius ille & execrandus, & cum Iudæis sentiens Nestorius, illud, inquam, vas ignominia, in contemptum solius vere supra res omnes conditas honoratæ Dei genitricis (disrumpatur ille licet, unā cum patre suo Sathana) hoc nomen excogitavit.*

Volebant autem sancti Patres cum Hæreticis ne nomina quidem habere communia, ne illorum errori favere viderentur, quod faciendum esse prudenter quoque monet D. Thomas 3. p. q. 16. a. 8. Nam ex verbis inordinate prolatis incurritur hæresis, ut dicit ibidem D. Thomas ex sententia D. Hieronymi.

Quando tamen periculum erroris nullum, & fraus nulla subest, non est cur Christiparæ nomen fugiamus, aut

53 VITA D. MARIÆ

illos qui id bono & catholico sensu v. surpant condemnemus, cum illis vnū idemque significet Christipara & Deipara, & vtroque, prout fors fert, sine discrimine vtantur.

Quanquam autem Christi Dei vt & hominis parens materque illa fuerit, & veros sit, nequaquam tamen inde rectè Mahometani Deam eam quoque esse concludunt.

Neque vero conceptione Christi illud duntaxat factum est, vt mater Dei rectè diceretur, sed & sanctitatis gratiæque suæ, quæ augeri non posse videbatur, magnum cumulum accepit, pluribusque donis spiritualibus donata ac locupletata fuit.

a Cap. 20: Ac quia in sapientia absconsa, vt Ecclesiasticus *a* ait, & thesauro inuiso

b In maiore vtilitas nulla est, dubitari rectè à Luthe-
Pottstl. circa ro *b* & Erasmo *c* non potuit, quin
Domin. 3, Maria sciuerit vel crediderit, filium su-
ab Epiphani- um vt verum hominē, ita verum Deum
c Vide Ca- nesium lib. 4, etiam esse; rursus magno se gratiæ mu-
nifium lib. 4, nere auctam fuisse.
cap. 2

Vtrumque porro illa vt fieret, meruit quoque, non ex iustitia quidem, sed

